Kleine shovel (minishovel < 1,3 meter breed)

Inhoudsopgave

↗ Maatregelen
↗ Toelichting op de maatregelen
↗ Checklist

Goedgekeurd door Sociale Partners

Geactualiseerd: juli 2026

Een kleine of minishovel kan makkelijk kantelen. Dat risico is groot als je rijdt met een geheven bak, met een losse of slingerende last. Ook bestaat er gevaar op aanrijdingen met mensen of objecten. Daarnaast kan lading van de bak vallen en letsel veroorzaken. Werk daarom altijd stabiel, rijd met lage bak en houd afstand tot anderen.

Maatregelen

- Zorg dat de shovel voldoet aan alle veiligheidseisen en is voorzien van de juiste voorzieningen.
- Zorg voor tijdig onderhoud en een jaarlijkse keuring.
- Zorg dat de machinist aantoonbaar deskundig is en geïnstrueerd.
- Voorkom blootstelling aan gevaarlijke stoffen (o.a. dieselmotoremissie en stof) en onveilig gedrag.
- Zorg voor veilig transport van de shovel.

Toelichting op de maatregelen

1. Veilige machine

- De shovel moet een CE-markering hebben en beschikken over een Nederlandse gebruikershandleiding en een verklaring van overeenstemming/conformiteitsverklaring
- De machine moet zijn voorzien van:
  - veiligheidsdak, -beugel of -cabine
  - veiligheidsgordel
  - veiligheidspoorten of deuren
  - goed leesbare lastentabel vanaf de bestuurdersstoel

- passende uitrustingsstukken
- claxon en achteruitrijdsignalering (’s nachts optisch signaal mogelijk)
- (dodehoek)spiegels
- afscherming van scherpe of uitstekende delen bij gebruik op de openbare weg.

2. Onderhoud en keuring

- Onderhoud de shovel volgens de gebruikershandleiding.
- Laat de machine minimaal eenmaal per jaar keuren.
- Gebruik geen machine met gebreken

3. Aantoonbaar deskundig en geïnstrueerd

- De machinist moet deskundig en bekwaam zijn om een kleine shovel veilig te bedienen. Dit kan bereikt worden door middel van praktijktraining en instructie. Bij voorkeur is dit ook aantoonbaar.
- Het is de verantwoordelijkheid van de werkgever om de deskundigheid van de machinist te beoordelen.
- Zie ook de arbocatalogustekst Voorlichting en instructie.
- De instructie behandelt minimaal:
  - gevaren zoals kantelen, aanrijdingen en vallende lading
  - gebruik van veiligheidsvoorzieningen
  - lezen van de lastentabel
  - werken op onvoldoende draagkrachtige ondergrond en gebruik van rijplaten
  - voorkomen van personen in de werkzone
  - veilig verlaten van de machine
  - veilig transport en zekeren
  - regels voor rijden op de openbare weg (T-rijbewijs verplicht)
- Controleer of de instructie is begrepen.
- Jeugdigen van 16 en 17 jaar werken alleen onder deskundig toezicht van volwassenen.

4. Gevaarlijke stoffen

- Gebruik geen shovel met een diesel verbrandingsmotor binnen vanwege blootstelling aan dieselrook (DME=kankerverwekkend). Gebruik daar een elektrische variant.
- Ook bij buitenwerkzaamheden wordt bij voorkeur een elektrische minishovel ingezet in verband met de kankerverwekkende DME. Voor kankerverwekkende stoffen geldt de STOP-strategie:
  - **S**ubstitutie (bijv. vervangen door elektrisch materieel)
  - **T**echnische maatregelen (bijv. Toepassing van roetfilters)
  - **O**rganisatorische maatregelen (zo min mogelijk werknemers blootstellen)
  - **P**ersoonlijke beschermingsmiddelen (adembescherming).
- Als het technisch mogelijk is dan moet je de diesel variant vervangen, ongeacht de financiële situatie. Dit is vastgelegd in het Arbobesluit.

5. Veilig transport

- Zie het stuk uit de Arbocatalogus Zekeren van machines en materieel.

Checklist

Bevoegd en geïnstrueerd

- [ ] Ik heb een T-rijbewijs als ik op de openbare weg rijd.
- [ ] Ik heb instructie gehad voor deze shovel.

Technische staat van de shovel

- [ ] De shovel is gekeurd en in orde.
- [ ] De veiligheidsbeugel is aanwezig en wordt gebruikt.
- [ ] De veiligheidsgordel werkt en ik gebruik deze.
- [ ] De verlichting werkt en is schoon.
- [ ] De spiegels zijn schoon en goed afgesteld.
- [ ] Ik meld defecten direct aan mijn leidinggevende.

Veilig werken met last en machine.

- [ ] De bak of vork staat maximaal 30 cm boven de grond tijdens het rijden.
- [ ] Ik weet welke lasten ik mag tillen.
- [ ] Rijd nooit met een big-bag hangend aan de lussen. Zet deze altijd op een pallet.
- [ ] Ik til geen personen met de machine.
- [ ] Ik laat niemand meerijden.
- [ ] Bij het verlaten van de machine zet ik de bak laag en iets voorover, schakel ik de motor uit, trek ik de bedrijfsrem aan, haal ik de sleutel uit het contact en stap ik via de treden uit (zonder te springen).

Veilige werkomgeving

- [ ] De ondergrond is voldoende draagkrachtig.
- [ ] Ik gebruik rijplaten bij een onvoldoende draagkrachtige grond.

- [ ] Ik pas mijn rijsnelheid aan bij een gladde ondergrond.
- [ ] Omstanders staan buiten de werkzone.

Meer informatie

- Bekijk de gebruikershandleiding van de machine
- Instructie- en presentielijst Werken met de Kleine Shovel
- Stigas | Infokaart voor medewerkers (pictogrammen én in meerdere talen): Veilig werken met de mini-shovel

Gerelateerde artikelen

- Arbocatalogustekst: Zekeren van zwaar materieel